

stavkih" obravnavati; pa tej zadregi bi se ognili, če bi vzeli razširjen stavek pred obravnavo „sklanje" vsaj one dele razširjenega stavka, kateri so pri tej obravnavi neizogibno potrebni.

Občna obravnava zaimkov v §. 9. se meni zdi skoraj odveč, ker se vse tu navedeno v posameznih slučajih ponavlja, a stvari bistveno ne pojasnjuje.

Stermeti pa mora človek sporedu obravnav besednih plemen ali kratko: tej metodi, ki se prej peča z veliko menj važnimi razpravami, z veliko menj važnimi besednimi plemenimi n. pr. z vprašalnimi-nedoločnimi zaimki, kakor z glagolom, ki je eden najmočnejših in najpotrebnejših stebrov slovenskemu govoru! Kako je mogoče temeljito obravnavati stavke, kojim je glagol dopovedek, dokler se glagol niti pozna ne? — Lehko pa bi se izdelavali razni stavki brez nedoločnih zaimkov. Glagol se rabi po vsej slovniski obravnavi v „Začetnici" in „Drugem berilu", a do sedaj še niti o njegovej spoznavi govora ni bilo. Kako je li mogoče od otrok zahtevati ali vsaj pričakovati — da bi v danih nalogah in drugod, glagol prav rabili? Ali se ne pravi to po témi tavati? in to toliko časa! Enaki slučajji pomanjkljivost metode menda popolnoma zadosti osvetijo.

(Dalje sledi.)

Črtice o igri in nje važnosti za odgojo.

(Konec.)

Odgojitelju po tem takem ne more in tudi ne sme vse jednako biti, s čim in kako si krati čas njegov rejenec. — Za odgojo otrokovo pa postaja igra sosebne važnosti, če se verši v sodruštvu (v družčini). Skupne igre še le prav vzbujajo samosvest, one napeljujejo otroka k srčnosti, k vstrajnosti, one ga oprosté prevelike bojazljivosti in boječnosti, s kratka, one so prav sposobne, da pripravljajo za pozneje življenje, ki je v istini večinoma le občestvo z drugimi. — Zlasti pri skupnih igrah je gojitelju dana kaj lepa priložnost, opazovati čute in nagnenja svojih rejencev, kajti tekmo vanje, ki vzraste med otroci pri skupnem delu (t. j. pri igri), to sosebno močno vpliva na vse njih mišljenje, na ves njihov značaj. Tú pri skupnih igrah je moči opazovalcu pogledati v dno srca nedolžne mladeži, tú, ko nikjer tako, se mu prav očitno kažejo nje čednosti in napake! — Učitelj — gojitelj more to opazovanje uspešno pričeti in gojiti še le tedaj, ko otroci že šolo obiskujejo. Zdajci naj pač dosti opazéva svoje učence, zlasti pri igranju! To mu baš ne bo težko, ker podučuje tudi v telovadbi. Pri tem uku se mu čestokrat ponuja priložnost, da se sam igra z otroki, kajti igre so važni oddel telovadnemu pouku. Le vporabiti je treba priliko! — Pri igrah se more učitelj seznaniti s posameznostimi svojih

učencev, pri igrah se mu kažejo v svojej prvotnosti. A on se mora ž njimi veseliti, ne sme jim kazati svoje namere, le potem se bode lahko seznanil z značaji svojih gojencev ter poznal njih svojstva, njih individualnosti! In to je kaj važno za vzgojilni njegov poklic! Le tačas bo učitelj res tudi odgojitelj, ako bo v odgojo svojih rejencev vporabljeval tudi sredstva, ki pristojajo individualnosti njihovi! Če tega ne more, potlej je ves njegov trud v to svrho zamán! Da bo pa to zmožel, treba mu je opazovanja, dosti in temeljitega opazovanja, a ne le v šoli, marveč tudi zvonaj šole!

Res zvonaj šole učitelj nima ravno pravice, neposredno vtikati se v stvari, ki spadajo v področje avtoritêti starišev, a po možnosti nadzorovati vse početje šolske mladine tudi zvonaj šole, to je učitelju sveta dolžnost, zlasti na kmetih, kjer so stariši gledé nadzorovanja svojih otrok kaj malomarni! — Po tem takem bode učitelj pač vestno gledal in pozvedaval, v kakšnej družbi se njegovi učenci igrajo, kaj tú počenjajo i. t. d. On, ko sploh vsak odgojitelj, bo odobraval le igre med otroci čistega nepopačenega duha, on bo pa rejencem svojim — vsaj bi moral to — tudi skerbil za dobro pajdažtvo pri igranju. In baš v tej zadevi bi moral učitelj na deželi ves svoj vpliv, vso svojo zgovornost vporabiti, da bi stariše prepričal o imenitnosti sodruštva, da bi jim dopovedal, v kakšnej družini naj se njih otroci igrajo, v kakšnej ne; razlagal naj bi jim nadalje, da se ravno pri igri marsikaj zgodi, kar je jako pomenljivo za vse bodoče življenje; povedal naj bi jim, da pri igrah se čestokrat sklenó najiskrenejša prijateljstva, a da morajo oni (stariši) paznim očesom gledati na to, s komur se njih otrok sprijazni, sprijazni morda za vse življenje itd. Ako bi učitelji, narodni učitelji, i v tej zadevi storili svoje, sigurno bi dosta pripomogli k zboljšanju nramnega življenja, spridenost se žalibože tudi med priprostim kmečkim ljudstvom že čedalje bolj širi. —

Z dobrimi, nepopačenimi pajdaži tedaj naj se deca igra! A prosta naj se giblje pri igranju, učini naj vse tako, kakor ji to srce in otročji razum veleata! Strogo nadzorovanje pri igrah otročičem grení veselje, pri natanjkem nadzorstvu otroci niso v svojem dejanji in nehanji prvotni, marveč le navidezno se ti take kažejo. Nadzorstva je otrokom povsodi treba, tudi pri igri, tú pa tacega, da ga ne čutijo.

Če torej veš za kraj, kamor se shaja vaška mladež v skupno igranje, — tedaj jo opazuj, delaj študije o nje značaji in individualnosti, — a glej, da te ne opazi, kajti potem bi se varal najberžeje o vsem tem, kar ti je psihologičen tvoj pogled vže pridobil!

A. Vranski.